

European Environment Agency

ЕВРОПСКА АГЕНЦИЈА ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА

Министерство за животна средина и просторно планирање
Македонски информативен центар за животна средина

Издавач:

Министерство за животна средина и просторно планирање
Македонски информативен центар за животна средина

Подготовка :

Ристо Јордановски

Уредници:

Светлана Ѓорѓева
Катерина Николовска

Дизајн и техничка обработка:

Светлана Ѓорѓева
Катерина Николовска

Печатење: ЕВРОПА 92

Тираж: копии

Министерство за животна средина и просторно планирање
Македонски информативен центар за животна средина
1000 Скопје, бул. „Гоце Делчев“ бб., кат 11
Тел/факс: (02) 32 20 165
E-mail: info@moepp.gov.mk
Web: www.moepp.gov.mk

Република Македонија
Министерство за животна средина и просторно планирање
Македонски информативен центар за животна средина

ЕВРОПСКА АГЕНЦИЈА ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА

Скопје, септември 2011

Што е Европската Агенција за Животна Средина – ЕЕА?

Европската агенција за животна средина (ЕЕА) е агенција на Европската унија (ЕУ). Нејзина задача е да обезбеди релевантни и независни информации за животната средина. Агенцијата е важен извор на информации за оние, кои се вклучени во развојот, донесувањето, спроведувањето и оценувањето на политиката за животната средина, а исто така и на пошироката јавност. Во моментот, ЕЕА има 32 земји членки и 7 земји соработнички.

Прописот за формирањето на ЕЕА беше усвоен од страна на ЕУ во 1990 година. Тој стапи во сила кон крајот на 1993 година, веднаш по одлуката донесена за лоцирање на ЕЕА во Копенхаген, Данска. Работата започна со голема посветеност во 1994 година. Исто така, со прописот се утврди и EIONET мрежата за размена на информации за животната средина и набљудување.

Мандатот на ЕЕА е:

- Да им помогне на Заедницата и земјите членки на ЕУ, да донесуваат одлуки засновани на релевантни информации за подобрување на животната средина, интегрирање на еколошките фактори во економските политики и движење кон одржливоста.
- Да ја координира мрежата за размена на информации за животната средина и набљудување (EIONET)

Главни клиенти се институциите на Европската Унија – Европската Комисија, Европскиот Парламент, Советот, и земките членки на Агенцијата. Во прилог на оваа централна група на европски политички актери, Агенцијата, исто така, служи на други институции на ЕУ, како што се Економско-социјалниот комитет и Комитетот на регионите.

Бизнис заедницата, академските институции, невладините организации и другите делови од граѓанското општество се, исто така, важни корисници на информациите. Агенцијата се обидува да постигне двонасочна комуникација со своите клиенти, со цел, точно, да се идентификуваат нивните потреби за информации и да се осигура и прифати разбирливоста и примената на истите.

УПРАВУВАЊЕ со ЕЕА

ЕЕА е управувана од страна на Управниот одбор и Бирото, со Научниот Комитет во советодавен капацитет. Извршниот Директор е одговорен пред Управниот одбор за спроведувањето на програмите и за секојдневното функционирање на Агенцијата.

Управувачки одбор

Управувачкиот одбор на ЕЕА се состои од по еден претставник од секоја од земјите членки, двајца претставници на Комисијата и две лица со научен профил назначени од страна на Еворпскиот Парламент. Меѓу задачите на ова тело, Управувачкиот одбор ја усвојува мулти-годишната програма за работа, годишните програми за работа и годишните извештаи, го именува Извршниот Директор и ги назначува припадниците на Нучниот Комитет.

Бирото

Бирото е составено од претседател, до пет заменици на претседателот, еден претставник од Комисијата, и еден од членовите е назначен од страна на Европскиот Парламент. Бирото има право на извршни решенија, потребни за ефикасно работење на Агенцијата, во времето меѓу состаноците на Управниот одбор.

Извршен Директор

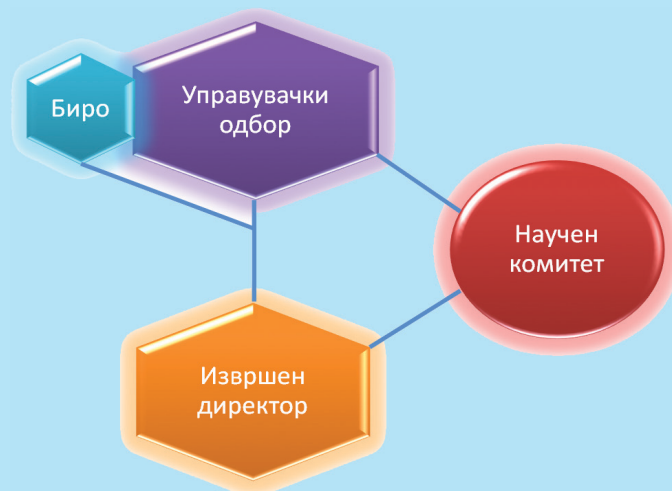
Извршниот Директор е одговорен пред Управниот одбор за спроведувањето на програмите и за секојдневната работа на Агенцијата.

Научниот Комитет

Научниот Комитет го советува Управниот одбор и Извршниот Директор. Има три главни задачи:

Да даде мислење за мулти-годишната работна програма на ЕЕА

Да даде мислење на Извршниот Директор за целите на вработувањето на научниот кадар на Агенцијата

Да обезбеди совети и/или мислења за секое научно прашање поврзано со работата на Агенцијата, која Управниот одбор или Извршниот Директор можат да ја достават.

ШТО РАБОТИ ЕЕА?

ЕЕА обезбедува носителите на одлуки и пошироката јавност да бидат информирани за состојбата и перспективата на животната средина. Визијата на ЕЕА е да биде признаена како водечки орган во светот, за обезбедување на навремени, релевантни и достапни Европски податоци за животната средина, информации, знаење и оценки.

Основната цел на ЕЕА е да продуцира Европски, пан-Европски и регионални интегрирани податоци за животната средина, индикатори, проценки и тематски анализи, со цел да се обезбеди солидна база на решенија за полики во животната средина во ЕУ, земјите членки и соработката со земјите кандидати и понтицијални земји кандидати, и оние кои се опфатени со Европската соседска политика.

ЕЕА, секоја петта година, изготвува Стратегија која ги дава контурите на планот на агенцијата

за односниот период од пет години. Стратегијата 2009-2013 е обликувана околу сегашните и идните потреби за информации, со акцент на широка употреба на информациите за животната средина со кои располага ЕЕА. Своите активности ЕЕА ги насочува кон создавање на нови начини на работа и развој на нови методи за еколошки перспективи на патот кон создавањето економски и социјални политики.

Стратегијата е изградена преку три основни активности:

- Континуирана поддршка на потребите за информации утврдени со ЕУ и меѓународното законодавство за животна средина и посебно на шестата Еколошка Акциона Програма (6th EAP)
- Обезбедување на навремена проценка за тоа како и зошто животната средината се менува и дали политиките за животната средина, вклучувајќи ја и шестата Еколошка Акциона Програма, ЕУ Стратегијата за Одржлив Развој, и оние кои се поврзани со успешни области, се ефективни во исполнувањето и своите утврдени насоки

- Подобрување на координацијата и дисеминацијата на податоци и знаење за животната средина низ целата Европа

Стратегијата како документ ги опишува активностите на ЕЕА подредени во четири области:

- Еколошки теми
- Cross-cutting – теми кои што се меѓусебно поврзани
- Интегрирана проценка на животната средина
- Информации за услуги и комуникации

Уште две стратешки области го покриваат функционирањето на ЕЕА:

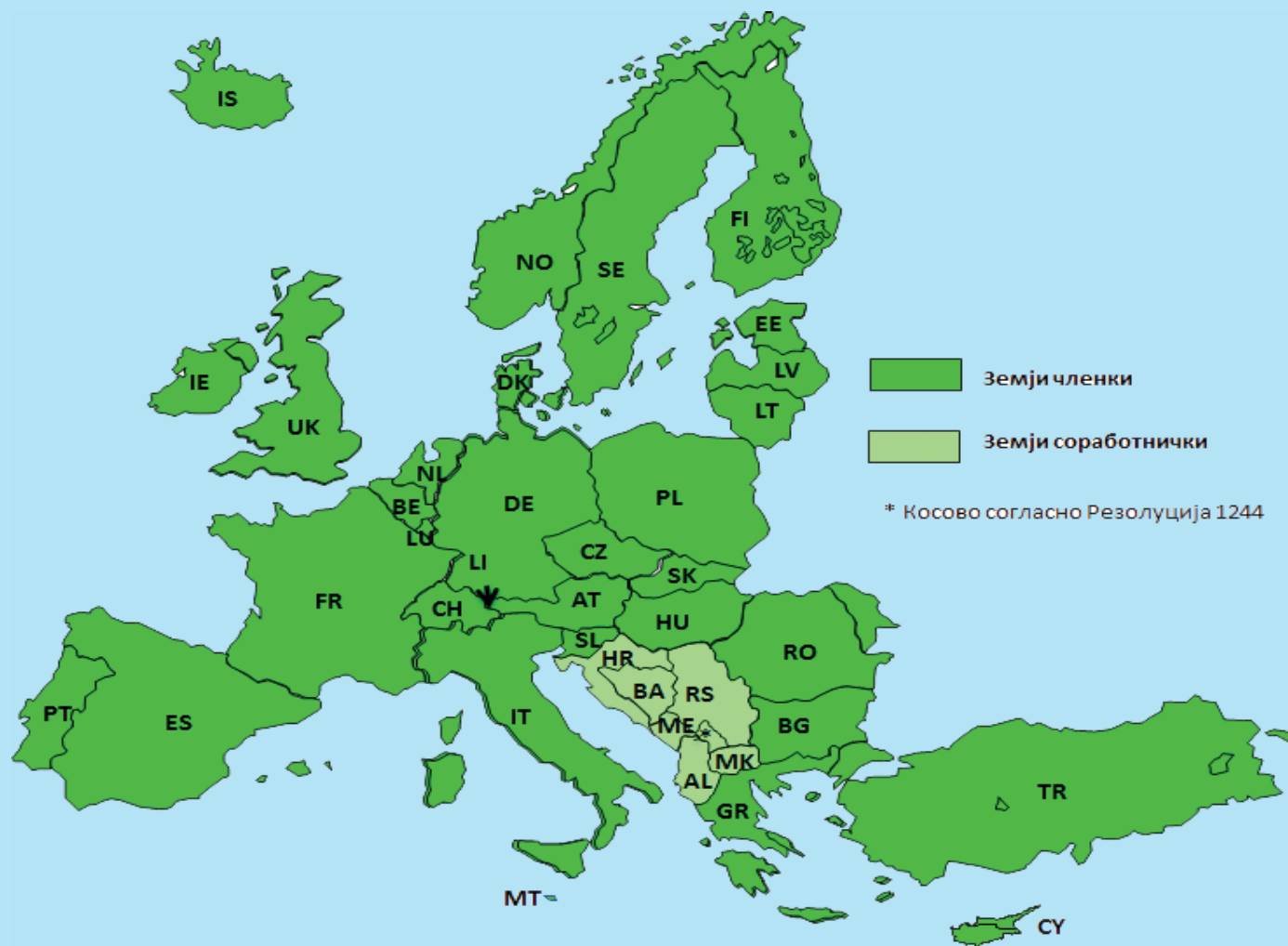
- администрацијата и раководењето на ЕЕА, т.е. управувањето со ЕЕА.
- Заеднички информативен систем за животна средина на Европа (Shared Environmental Information System)

Сигурни, пристапни и навремени податоци за животната средина, е еден од клучните фактори при креирањето на добри политики. Широк спектар на податоци за животната средина се собираат низ Европа, притоа генерирајќи вредни информации за креаторите на политики, граѓаните и бизнисот. За да се зголеми користењето на овие информации, SEIS има за цел да воспостави интерконекција на постоечките бази на податоци и да овозможи истите податоци да се достапни за сите.

Земјите и EIONET

ЕЕА сега има 32 земји членки и 7 земји со статус на соработнички. EIONET - мрежата за размена на информации за животната средина и набљудување, е партнерска мрежа на ЕЕА и на земјите членки и соработнички. ЕЕА е одговорна за развој на мрежата

и координирањето на активностите. За да го стори тоа, ЕЕА тесно соработува со Националните координатори (National Focal Point), кои се вообичаено претставници од министерства за животна средина и национални агенции за животна средина. Тие се одговорни за координирање на националните мрежи од експерти, вклучувајќи и многу институции (вкупно 350 во сите земји).

Националните Координатори (NFP) се одговорни за координирање на мрежите од Национални Референтни Центри (NRC), со вкупно околу 900 експерти од над 300 национални институции и други тела кои се занимаат со информации за животната средина.

Покрај Координаторите и Националните Референтни Центри, EIONET во моментот опфаќа шест Европски Тематски Центри (ETC's) во областа на воздухот и климатските промени, биолошка разновидност, влијанија

од климатски промени, ранливост и адаптација, водите, користење на земјиштето и просторни информации и анализи, и одржлива потрошувачка и производство.

Членки и земји соработнички

32-те земји членки се од 27 земји-членки на Европската Унија заедно со Исланд, Лихтенштајн, Норвешка, Швајцарија и Турција.

Седумте земји од Западен Балкан: Албанија, Босна и Херцеговина, Косово согласно Резолуција 1244, Република Македонија, Србија, Хрватска и Црна Гора се земји соработнички со Агенцијата и активностите на соработка се интегрирани во EIONET и претставуваат поддршка на Европската Комисија за процесот на евроинтеграција на земјите кандидати за членство во ЕУ и активностите во процесот на

Стабилизација и Асоцијација со земјите од Западен Балкан.

Други мрежи

ЕЕА учествува и во другите мрежи ориентирани кон животната средина, како што се:

- Мрежата на агенциите за заштита на животната средина во Европа (EPA Network)
- Мрежата на Агенции на Европската Заедница (European Community Agencies)
- Механизмот Клириншка Куќа за Биодиверзитет (European Community Clearing House Mechanism for Biodiversity)
- Различни мрежи во академијата, истражувањето и научната заедница.

EIONET – пример за успехот

EIONET групата која се состои од NFP координатори, менаџери на Европските тематски центри, претставниците од Европската Комисија како и тимот на ЕЕА, се состануваат три пати годишно со околу 70 - 80 учесници. Резултатите од овие состаноци се претставени пред Управниот Одбор на ЕЕА кој исто така се состанува два до три пати годишно, со што успешно се координираат информациите и поддршката за носителите на одлуки, онаму каде што се креираат политиките.

Секој Европски Тематски Центар регуларно ги поканува релевантните NRC експерти на EIONET работилници – каде што се презентираат резултати за нивните активности и отворено носат одлуки за идните насоки за националните претставници. Овие работилници овозможуваат зајакнување и одржување на добрите практики помеѓу Европските Тематски Центри и NRC експертите, како и помеѓу релевантните лица од самите земји учесници.

Базирано на доприносот од EIONET партнерите, ЕЕА има идентификувано сет од приоритетни информации кои имаат годишен утврден проток и размена – priority data flow. Овие податоци се од тематски насоки како што се: квалитет на воздух, емисии во воздух, крајбрежни води, загадување на почвата и ред други. Податоците се користат за ажурирање на основниот сет на индикатори кои ја формираат основата на извештаите и многуте тематски проценки на ЕЕА. ЕЕА исто така изготвува и годишен извештај за напредокот на земјите и успешноста во доставувањето на овие податоци – yearly progress report. На овој начин се овозможува на земјите да ги споредат своите напори и ефикасноста во нивните известувања со соодветни податоци, но воедно и ги поттикнува земјите да ги подобруваат своите успеси. Оние податоци за кои земјите имаат обврски да ги доставуваат до ЕУ и меѓународните институции се искористени од страна на EIONET мрежата, што значи дека податоците кои се собираат на национално ниво може да бидат користени за повеќе цели на национално, ЕУ и меѓународно ниво.

За справувањето со проблемите кои претставуваат закана и имаат силни влијанија врз животната средина, потребен е заеднички координиран пристап. EIONET има клучна улога во овој процес на соработка, покрива голем дел од Европа и повеќе од 10 години демонстрира одржлив развој на мрежата од експерти.

Земјите членки и соработнички на ЕЕА имаат остварено големи придобивки од размената на совети, експертиза и искуства за развојот на националните капацитети, поготово во насока на собирање и управување со податоци и продуцирање и дисеминација на информации релевантни за креирање политики.

Успехот во развојот на Европските Тематски Центри кои ги покриваат клучните медиуми од животната средина, со своето вклучување во EIONET ги зајакнува врските помеѓу ЕЕА и своите земји членки и соработнички.

Екстензивната комуникација помеѓу Националните Референтни Центри и Европските Тематски Центри, го подобрија квалитетот на податоците на национално и Европско ниво, и на многу земји им овозможија да ги зајакнат своите капацитети за постоечките мониторинг системи. Дobar пример се новите земји членки на ЕУ, кои пред своето членство имаа шанса да бидат дел од ЕЕА и EIONET, поради што успешно ги профилираа предизвиците во животната средина и ефикасно делуваа на намалување на негативните ефекти на домашните еко системи, и развојот на своите мониторинг системи.

Податоците кои земјите се обврзани да ги доставуваат, односно известуваат на Европски ниво, се собираат и анализираат на транспарентен начин од страна на ЕЕА и Европските Тематски Центри, за може реално да ги

отсликуваат притисоците и состојбата на Европската животна средина. На овој начин се овозможува на земјите споредбено да ги напредуваат своите напори кон ефективно известување и справување со истите предизвици. Земјите членки и соработнички на ЕЕА се охрабрени да ги развиваат своите национални мрежи на начин кој овозможува компатибилност со официјалните барањата за известување до ЕУ и други меѓународни организации.

Потребите и барањата за информации од областа на животната средина константно еволуираат. Првенствено оформена за услуги со податоци и информации, ЕЕА сега целосно вклучена во работата на Европскиот Парламент, Европската Комисија. Земјите членки и соработнички известуваат за состојбата но и за перспективата на животната средина и ефективност на клучните секторски политики. Во периодот што следи, ЕЕА и EIONET ќе ги прошират своите активности за да овозможат поддршка на многубројни политички процеси.

ЕЕА и EIONET работат во насока на пет опширни тематски области, директно поддржувајќи ги акционите програми за животна средина на Европската Унија. Дел од активностите се однесуваат на:

- Справување со климатските промени
- Справување со загубите на биодиверзитет и просторните промени во животната средина
- Заштита на човековото здравје и квалитето на живот
- Орджливо користење и управување со природните ресурси и отпадот

Сите овие примери се под влијание на секторските активности кои треба да се земат во предвид, а се однесуваат на земјоделство, хемиски супстанции, енергенти, транспорт и просторно планирање.

Направен е значителен прогрес за интеграција на прашања од областа на животната средина и достапните податоци, во секторските политики. Големи се успесите во секторот Транспорт, а предизвиците остануваат за енергетскиот сектор и земјоделието.

EIONET имаше значителен придонес и ќе продолжи со своите напори за:

- Мерење на прогресот кон целите на Кјото Протоколот со точни и навремени проценки за стакленичките гасови и активна споредба на Европа со други региони од светот
- Развој на индикатори за успешност на политиките за биодиверзитет, имплементацијата на Natura 2000, целите за намалување на губитокот на биодиверзитет до 2010 и поврзувањето со секторските политики
- Поддршка за просторните барања на европските и глобалните иницијативи, вклучувајќи и тематски стратегии за морската средина и почвата
- Понатамошен развој на Eurowaternet – европската мониторинг мрежа за водите, како поддршка при известувањето преку Рамковната Директива за Води, како и имплементацијата на информативниот систем за води на Европа
- Проценки од изложеноста на јавноста на загадувачките супстанции во воздухот
- Еколошки и економски проценки на влијанието на природните и технолошките опасности
- Проценки за отпадните и материјални текови, како поддршка на процесите за намалување на создавањето на отпад и раздвојувањето на економскиот раст од прекумерното искористување на ресурси.

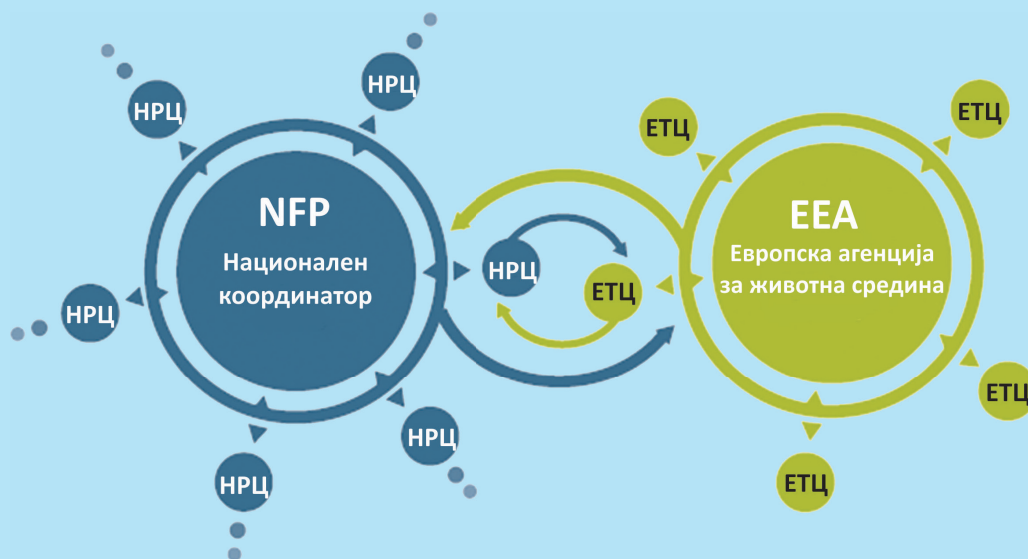

Што е SEIS?

Креаторите на политики зависат од сигурни и се повеќе од информации продуцирани во реално време (real-time), за да се одредат најсоодветните текови на акциите. Во моментот, Европските држави собираат податоци за животната средина и известуваат до меѓународни организации како што е ЕЕА, Организацијата за економска соработка и развој (OECD) и Програмата за животна средина на Обединети Нации (UNEP). Податоците се доставуваат во интервали утврдени од страна на релевантната легислатива и превземените обврски.

SEIS претставува колаборативна иницијатива на Европската Комисија, ЕЕА и на земјите членки на Агенцијата. Целта е:

- Подобрување на достапноста и квалитетот на информациите кои се потребни за креирање и имплементација на политики за животната средина во Европската унија.
- Усовршување на управувањето со податоци преку поврзувањето на постојните информациски системи и обезбедување на онлајн (web) сервиси за информации,
- Модернизација на известувањето за животната средина, намалување на административниот товар на национално и на меѓународно ниво, и
- Поттикнување на развојот на информатичките услуги и веб-базираните апликации.

Многу земји, веќе започнаа, да ги поврзуваат нивните локални и национални бази на податоци и ги објавија нивните податоци преку интернет. Еден добар пример е германскиот еколошки портал PortalU. Голем број европски иницијативи, исто така, придонесуваат за создавањето на SEIS. Некои од примерите се следните:

- Иницијативата за изградба на инфраструктурата за просторни информации во Европа (INSPIRE)
- Иницијативата Глобален мониторинг за животна средина и безбедност (GMES)
- Информативен систем за води (WISE)
- ЕЕА веб-порталот за споделување на информации на озон (OzoneWeb) и др.

Таквите национални и меѓународни иницијативи се важни при градењето на SEIS.

ЕЕА ја става SEIS имплементацијата во центарот на престојната стратегија 2009-2013.

Тематските Центри (ETC)

Европските Тематски Центри претставуваат конзорциуми на институции од сите земји членки на ЕЕА, кои се одговорни за конкретни тематски насоки од областа на животната средина и имаат склучено договори со ЕЕА за извршување на активности кои се дефинирани во Стратегијата на ЕЕА и Годишниот План за Управување.

Тематските Центри се следните:

1. Европскиот Тематски Центар за Загадување на воздухот и ублажување на климатските промени (ETC/ACM) - со Холандскиот Институт за Јавно здравство и животна средина (RIVM) како водечка организација, известува за напредокот

на политиките за животна средина во ЕУ, кои се однесуваат на квалитетот на воздухот, емисиите во воздухот и прашања поврзани со ублажувањето на климатските промени.

☞ Линк до тематскиот центар: <http://acm.eionet.europa.eu/>

2. Европскиот Тематски Центар за Биодиверзитет (ETC/BD) - помага на ЕЕА во нејзините задачи за известување за животната средина во Европа, преку прикажувањето на состојбата и трендовите на биодиверзитетот во Европа. Исто така обезбедува релевантни информации за поддршка на имплементацијата на еколошки политики за одржлив развој во Европа, особено за политиките на ЕУ поврзани со природата и биодиверзитетот. Меѓу клучните цели на тематскиот центар е и градењето на капацитети за известување за биодиверзитетот во Европа, воглавно преку EIONET мрежата.

☞ Линк до тематскиот центар: <http://bd.eionet.europa.eu/>

3. Европскиот Тематски Центар за Влијанија од климатски промени, ранливост и адаптација (ETC/CCA) – асистира на ЕЕА во процесот на подобрување на информациите, податоците и индикаторите за климатските промени и нивните влијанија врз сите сектори и региони, проценка на ранливоста од климатските промени и физички ризици и опасност за општеството и екосистемите, и тековни планирани адаптации на стратегиите и активностите. Тематскиот Центар учествува и во циклусот на изготвувањето на големите извештаи и проценки секои пет години (Состојбата и Перспективата на на Европската Животна Средина 2010 – SOER 2010 како најактуелен извештај) како и во изготвувањето

на подетални тематски и секторски оценки за периодот што следи.

☞ Линк до тематскиот центар: <http://cca.eionet.europa.eu/>

4. Европскиот Тематски Центар за внатрешни, крајбрежни и океански води ETC/ICM е меѓународен конзорциум. Од 1 јануари, 2007 година, CENIA – Чешката Агенција за Животна Средина е водечката институција на Европскиот Тематски Центар за вода (ETC/W) а од 1 Јануари 2011, CENIA го предводи новоформиранот ETC/ICM со новоформиран конзорциум на институции.

☞ Линк до тематскиот центар: <http://icm.eionet.europa.eu/>

5. Европскиот тематски центар за Просторни информации и Анализи ја поддржува ЕЕА во развојот на конзистентни просторни референтни податоци. Клучната работа на тематскиот центар ETC/SIA е анализата на информации за користење на земјиштето и земјината покривка,

како и анализи за одредени последици во овие медиуми на животната средина. Тематскиот центар обезбедува експертиза при изработката на регионални проценки за рурални, планински, урбани или крајбрежни области, како и анализа на влијанијата на структурните и кохезиски фондови, CAP (Заедничката Земјоделска политика на ЕУ) трошоци, па дури и зависноста помеѓу производството на биогориво и промените на користењето на земјитето.

☞ Линк до тематскиот центар: <http://sia.eionet.europa.eu/>

6. Европски тематски центар за Одржлива потрошувачка и производство (ETC/SCP) –со водечката организациј - Copenhagen Resource Institute, овозможува на Европските носители на одлуки, достапност до сигурни и компаративни податоци и информации за одржливата потрошувачка и производство, ресурсите и управувањето со отпад во Европа.

☞ Линк до тематскиот центар: <http://scp.eionet.europa.eu/>

Национални Координатори на EIONET- NFP (National Focal Point)

Националните координатори – NFP – се лица експерти, или група на експерти од националните организации за животна средина, номинирани од страна на самите земји, и се авторизирани да бидат клучни контакт лица за соработката со ЕЕА. NFP претставниците ги координираат националните мрежи составени од бројните национални референтни центри (NRC) за ефикасно спроведување и имплементација на работната програма и стратегија на ЕЕА. Работните методи на овие национални координатори се разликуваат во секоја земја и воедно ја отсликуваат поставеноста на институционалните системи за животна средина. Затоа, некои NFP координатори се дел од агенциите за животна средина, додека некои се во министерствата за животна средина, централизирани национални администрации, и како дел од федерални системи. NFP координаторите ја воспоставуваат и развиваат националната мрежа на експерти, со цел ефикасна координација на релевантните лица при размената на податоци и соодветното известување

помеѓу националното и побарувањата од европско ниво (ЕУ). Исто така, NFP координаторите имаат улога на советници на своите членови во Управниот Одбор на ЕЕА, и овозможуваат развој на контакти со Eurostat. Со цел промоција на клучните публикации на ЕЕА, повеќето NFP координатори организираат настани за медиумска покриеност на содржините и медиумска промоција на тематските насоки.

Национални Референтни Центри (NRC)

Националните Референтни Центри сочинуваат поединци или група на експерти од националните институции/организации за животна средина, номинирани од страна на NFP координаторите, задолжени за работа со ЕЕА и релевантните Европски Тематски Центри. Нивната работа зависи од конкретните тематски насоки и медиуми во животната средина – обврски кои се утврдени со работната програма на ЕЕА. Овие експерти располагаат со одредени податоци кои се собираат на национално ниво, поседуваат релеванто знаење од утврдените тематски насоки, мониторинг, моделирање и др. Националните Референтни Центри се номинирани за сите тематски насоки за кои се утврдени конкретни активности, и тоа за: Квалитет на воздух, Климатски промени, Отпад, Биодиверзитет, Енергија и ред други. Овие експерти имаат клучна улога во техничката координација за тематските насоки како дел од соработката со ЕЕА и Европските Тематски Центри. Структурите од овие експерти варираат во согласност со барањата и приоритетите утврдени во Стратегијата на ЕЕА.

Еколошки стандарди во управувањето со ЕЕА (Environmental Management)

Ако сте во потрага по систематски приод кон

намалување на влијанието врз животната средина од страна на вашата организација, веб сајтот на ЕЕА може да ви помогне на повеќе начини. Преку вебсајтот можете слободно да дознаете како системот на ЕЕА работи и како ЕЕА се обидува да го промовира. Слободно можете да ги користите достапните идеи и да преземате материјали кои се достапни и релевантни за вашата работа и интереси. Со ресурсите кои се достапни на вебсајтот, можете да започнете со воведување на EMAS (Еколошки Менаџмент) во вашата организација, без да имате потреба од надворешен менаџмент, консултанти и комуникациски експерти.

ЕЕА беше првиот орган на Европската Унија која воведо систем за еколошки менаџмент во 2004 година, а потоа доби и регистрација на конфигурацијата на ЕУ (EU Scheme) за еко менаџмент и ревизија (EMAS) во 2005.

Од тогаш, ЕЕА има помогнато на многубројни организации во нивните напори за воведување на еколошки мерки во своето управување. Системот за еко-менаџмент на ЕЕА е интегрален дел од планот за управување со ЕЕА и е дизајниран така да оговорностите на вработените кон животната средина се јасно утврдени. Вработените се поттикнуваат активно да се вклучат во проекти за подобрување и унапредување на животната средина и работната околина. Сите нови вработени добиваат по еден час тренинг, како вовед во системот за еко-менаџмент во Агенцијата, но и сите вработени имаат можност да учествуваат еднаш годишно на семинар за EMAS, кој го освежува нивното знаење за ефикасното управување со Агенцијата.

🔗 Линк до EMAS содржината: <http://www.eea.europa.eu/about-us/emas/get-started>

Што е ROD?

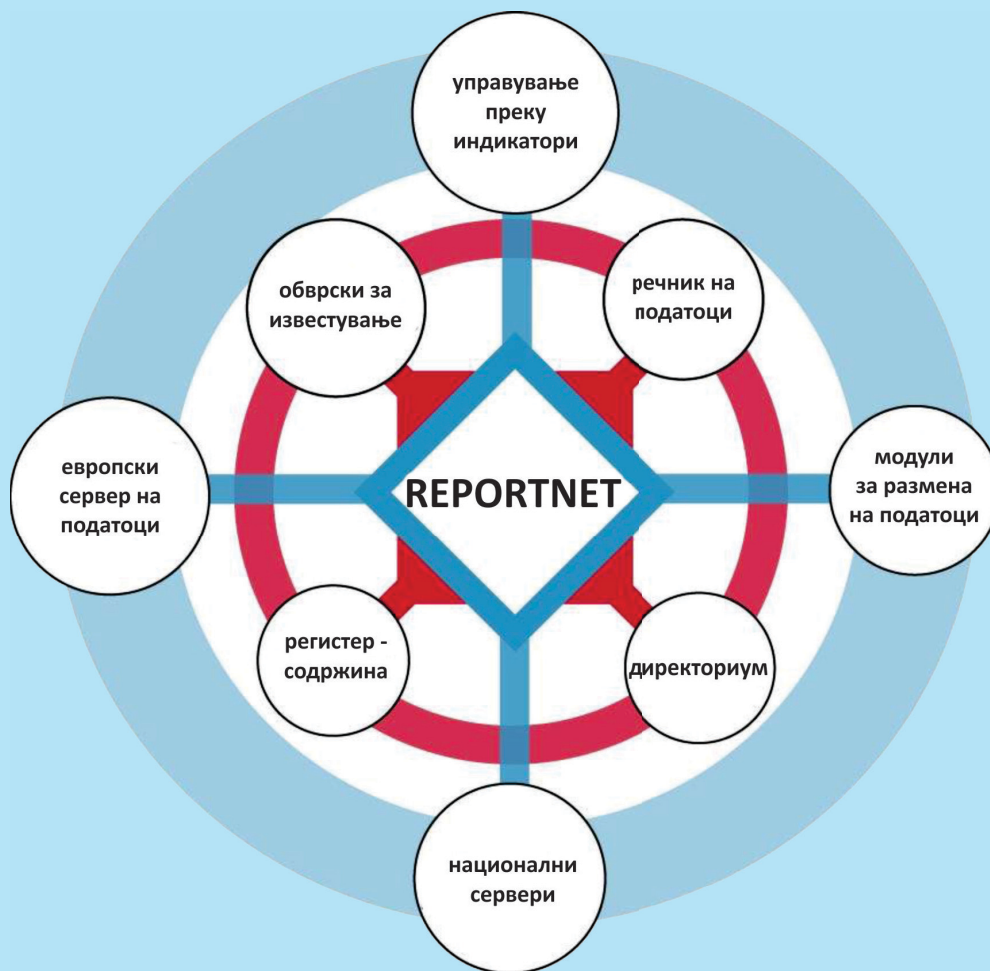
ROD претставува база, која ги содржи податоците и информациите, согласно обврските на земјите членки и соработнички, за известување кон ЕЕА.

ROD ги вклучува сите обврски за известување за состојбата на животната средина, кои членките и земјите соработнички на ЕЕА ги имаат кон DG Environment, односно Еврпската Комисија, Поморските Конвенции, Eurostat, Организацијата за економска соработка и развој, Обединети Нации и UNECE, и до Европска Агенција за Животна Средина.

ROD и Reportnet

ROD е дел од Reportnet, кој претставува група на веб-апликации и процеси развиени од ЕЕА, за поддршка и ефикасно известување и доставување на податоци. Преку Reportnet, исто така се подобрува следењето и квалитетот на податоците и известувањето кон европските, националните и регионалните тела и конвенции. ROD, како инвентар на податоци и информации се користи за поддршка при изработката на анализи во контекст на обврските за известување, планирањето, и проценка на ефикасноста при протокот на информации.

☞ Линк до информации за ROD: <http://rod.eionet.europa.eu/>

Priority Data Flow– Проток на приоритетни податоци

Годишен извештај за напредокот, се изработува од страна на ЕЕА за проценка на исполнителноста на секоја земја во процесот на известување со приоритетните податоци. Овој извештај е корисна алатка за компаративни оценки помеѓу земјите и го поттикнува напредокот во ефикасноста на земјите при тематските известувања. Во рамки на институционалните можности и капацитети, податоците и информациите кои биле доставени и до други тела на ЕУ или меѓународни организации, исто така се користат во EIONET мрежата, координирана од ЕЕА. Ова значи дека податоците кои еднаш се собрани на национално ниво, може да бидат користени за повеќе цели на национално, ЕУ и меѓународно ниво.

Овие податоци се идентификувани од ЕЕА како сет на приоритетни (годишни) податоци, кои се собираат во тематските насоки, како што се: квалитет на воздухот, емисии во воздухот, водите, почвата, и податоци за други медиуми во животната средина, кои се користат за ажурирање на основниот сет на индикатори – формирајќи ја основата за тематските извештаи и проценки за состојбата и перспективата на европската животна средина.

	Навремено доставени комплетни податоци за сите барани показатели
	Навремено доставени податоци
	Податоците се доставени после крајниот рок
	Податоците не се доставени

Progress reports – известувања за напредокот

🔗 Линк до публикуваните известувања: <http://www.eionet.europa.eu/dataflows>

Core Set of Indicators – Основен сет на индикатори

Од 2000 година, ЕЕА и земјите членки и соработнички, работат на развојот на Основниот сет на индикатори (CSI) за да се овозможи рефлектирање за состојбата на животната средина во контекст на анализи за економски резултати, социјален развој, и имплементацијата на политики. Основниот сет на индикатори, беше усвоен од Управниот Одбор во 2004 и во моментот се содржи од 37 индикатори. Целта на овој процес е да се овозможи достапност на една стабилна база при изработувањето на тематски проценки, базирани на индикатори. Овие тематски анализи и проценки го оценуваат напредокот на европските политики и цели, делуваат компаративно при индивидуалните успеси на земјите во ЕЕА, и имаат утврдено конзистентни методологии во процесите на работа.

Клучната намена на овие индикатори е да се комуницираат информации на јасен и едноставен начин, користејќи достапни информации во процесот на утврдување и интегрирање на податоците затрендските на сложените феномени во животната средина. Преку Основниот сет на индикатори, можете тематски и секторски насоки добиваат контекст при фокусот и развојот на политики и приоритети, како што е и утврдено во Стратегијата на ЕЕА.

☞ Линк до Основниот сет на индикатори: <http://themes.eea.europa.eu/IMS/CSI>

Публикации на ЕЕА

Богатата база на синтетизирани информации и публикации, е достапна на вебсајтот на ЕЕА преку алатки за напредно пребарување и превземање на тематските публикации, технички извештаи, корпоративни документи и брошури.

☞ Линк до вебсајтот на: <http://www.eea.europa.eu/publications>

Меѓународна Соработка

Повеќето прашања поврзани со животната средина се со прекугранична природа и повеќето се со глобален обем и значење. Истите, можат да бидат решени ефикасно, само преку меѓународна соработка. Приоритетните прашања, односно теми поврзани со животната средина во рамки на ЕЕА се: климатските промени, загадувањето на воздухот, одржливо производство и потрошувачка, биолошка разновидност, здравјето и животната средина и заедничкиот информативен систем за животна средина. ЕЕА, исто така, соработува и негува партнерства со своите соседи и другите земји од регионот, во контекст на ЕУ Соседската Политика.

Партнерите од Еврориска Унија

Информациите од ЕЕА се наменети да им помогнат на креаторите на политики во различните области, да се направат еколошки прифатливи и конзистентни политики и одлуки. За да постигне ова, ЕЕА тесно соработува со институциите на ЕУ односно, Еврориската Комисија, Еврорискиот Парламент и Советот на министри. ЕЕА исто така соработува со ЕУ советодавни тела, односно Комитетот на регионите и Еврорискиот економски и социјален комитет, како и со други европски агенции.

Соработка со институции на ЕУ

Еврориската Комисија – интеракцијата на ЕЕА со Еврориската Комисија овозможува комплементарна и навремена соработка при циклусите на креирање политики. Тоа е овозможено преку прифаќање на трендотна мулти-годишна работа во програмирањето на Комисијата и на Агенцијата. Ова нуди можност за поголеми споеви меѓу ЕЕА Стратегијата и Годишниот План за Управување (AMP), Годишната Стратегија за Политики на Комисијата и Програмата за Работа на Комисијата (CWP).

Генералниот Директорат за Животна Средина (DG ENV) е клучната институција „колега“ на ЕЕА во Еврориската Комисија и обезбедува дополнителна работна содржина во изработката на Годишниот План за Управување на ЕЕА.

Во рамки на таканаречената “Групата Четворка” (Group of Four), ЕЕА, DG ENV, Институтот за Животна Средина и Одржлив Развој на Заедничкиот Истражувачки Центар (JRC) и Eurostat, постои договор за поделба на задачите во известувањето за животната средина.

Еврориската Комисија и обезбедува дополнителна работна содржина во изработката на Годишниот

План за Управување на ЕЕА.

Во рамки на таканаречената “Групата Четворка” (Group of Four), ЕЕА, DG ENV, Институтот за Животна Средина и Одржлив Развој на Заедничкиот Истражувачки Центар (JRC) и Eurostat, постои договор за поделба на задачите во известувањето за животната средина.

Како што заштитата на животната средина е се повеќе интегрирана во секторските политики, ЕЕА исто така соработува и со други Генерални Директорати на Европската Комисија, како што се Директоратите за Транспорт и Енергија, Истражување, Земјоделие и Регионални Политики.

Европски Парламент

ЕЕА го поддржува Европскиот Парламент со брифинзи, работилници, неформални средби и на барање, а учествува и на расправите. Посебна соработка се одвива со Комитетот за животна средина, Јавно Здравство и Безбедност на Храната, и со Привремениот Комитет за Климатски Промени. ЕЕА исто така работи заедно и со многумина од другите 19 Комитети, како што се за Транспорт и Туризам, Земјоделие и Рурален Развој, и Комитетот за Регионален Развој.

Советот на Европска Унија

Советот на Европска Унија е главното тело за донесување одлуки во Европската Унија. Извршниот Директор на ЕЕА е редовно поканет да присуствува на

неформалните состаноци на министрите за животна средина. Професор Мекглејд (Извршниот Директор на ЕЕА), исто така, учествува на неформални состаноци и за други области од политиката. Покрај тоа, ЕЕА поддржува еколошки активности на ротирачкото Претседателство со ЕУ, преку известување или организирање на конференции, работилници, семинари и постапување по разни други барања.

ЕУ советодавни тела

ЕЕА работи заедно со советодавните тела на ЕУ, односно Комитетот на регионите и Европскиот Економски и Социјален Комитет, на нивно барање. Ова, вклучува учество на конференции, допринос за нивните известувачи и неформални контакти.

РЕЗУЛТАТИ

Целта на ЕЕА е да помогне на Евроската Унија и земјите членки и соработнички, во донесување информирани одлуки за подобрување на животната средина; интегрирање на еколошките перспективи во економските политики и движењето кон одржливост.

За таа цел, обемната работа на сите засегнати страни во различните тематски области, е дел од резултатите кои во форма на информации, проценки или препораки, редовно се комуницираат со јавноста, образовните институции, клучните тела

на ЕУ и бројните носителите на одлуки. Состојбата на европската животна средина, трендовите заедно со притисоците и економските и социјалните движечки сили, се клучен содржински дел на публикациите на ЕЕА. Составен дел од овие напори е и идентификацијата на идните трендови, перспективи и проблеми, се обработуваат со користење на најсовремени алатки, далекусежни-сценарија и техники.

Се публикуваат бројни извештаи секоја година и – се повеќе – кратки брифинзи и информации за конкретни теми. Овие брифинзите и извештаи исто така се преведуваат на официјалните јазици на ЕЕА членките и се достапни и на веб-страната на ЕЕА за сите заинтересирани страни.

☞ Бројните тематски извештаи информации се достапни на интерактивниот вебсајт со напредно пребарување: <http://www.eea.europa.eu/publications>

СОРАБОТКАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА СО ЕЕА

Република Македонија преку Министерството за животна средина и просторно планирање и Секторот Македонски информативен центар за животна средина, соработува со Европската агенција за животна средина и нејзините Тематски центри од 1998 година. Воедно, Министерството во изминатиов период преку своето дејствување

воспостави национална мрежа која функционира на ист принцип како ЕИОНЕТ мрежата на ЕЕА. Тоа значи дека се формирани Национални референтни центри соодветни на темите во ЕЕА, а секој референтен центар има лице за контакт со ЕЕА и институциите на национално ниво кои доставуваат податоци и информации.

Од почетокот на соработката, Република Македонија бележи постојан тренд на подобрување на квалитетот и ефикасноста на известувањето, особено во доменот на протоколот на приоритетни податоци и информации, во рамките на EIONET. Во 2000 година, Македонскиот информативен центар за животна средина, испрати 29% од бараните податоци за да во 2010 година е достигнат процент од 75%. Во текот на 2011 г. евидентиран мал пад на 73%. Генерално, Република Македонија постигнува значителни резултати во процесот на известување и е рангирана на повисоко место од неколку европски земји членки на ЕЕА и земји од Западен Балкан.

Досегашната соработка на Република Македонија со ЕЕА е беше овозможена преку Phare и KАРДС регионалните програми, од кои беа обезбедени средства за соработката до крајот на 2008 година. Во моментот, соработката продолжува преку ИПА инструментот за претпристапна помош, од кој се обезбедени средства за учество на националните референтни центри во редовните активности на Агенцијата. На овој начин Република Македонија во ист размер ги исполнува обврските и барањата

на Агенцијата, за доставување на навремени и релевантни податоци и проценки за состојбата на животната средина во Република Македонија. Резултатите од работата на нашите учесници се клучни во креирањето на добри политики од страна на нашите институции и имаат за цел унапредување на состојбата на животната средина и намалување на негативните ефекти врз нашето здравје.

Дел од успехите на Република Македонија во соработката со ЕЕА

Учеството во подолунаведените проекти, е доказ за успешната соработка на Република Македонија со животната средина во Република Македонија. Резултатите од работата на нашите учесници се клучни во креирањето на добри политики од страна на нашите институции и имаат за цел унапредување на состојбата на животната средина и намалување на негативните ефекти врз нашето здравје.

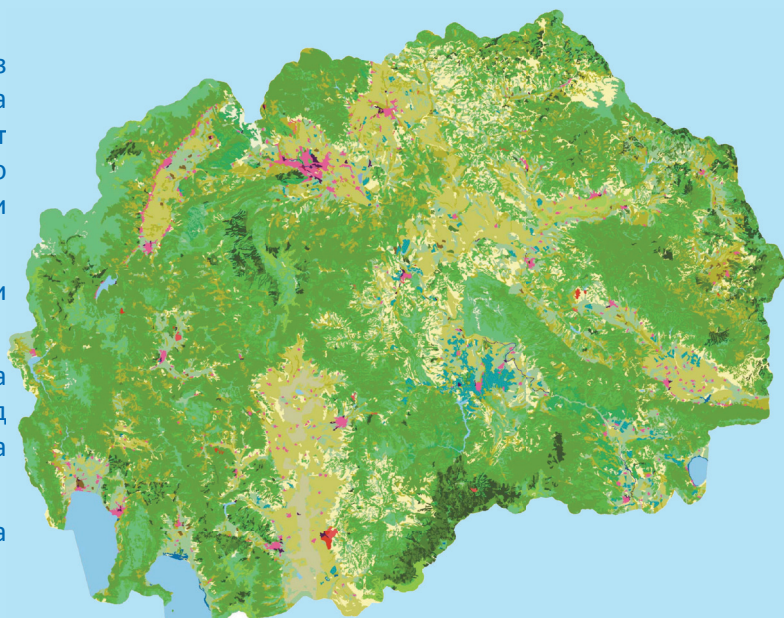
Дел од успехите на Република Македонија во соработката со ЕЕА

Учеството во подолунаведените проекти, е доказ за успешната соработка на Република Македонија со ЕЕА, а компаративните резултати го прикажуваат вреднувањето на нашите напори за учеството “рамо до рамо” со европските експерти од повеќе тематски насоки во животната средина.

- Тематски центар за загадување на воздухот и ублажување на климатските промени
 - Воспоставување на инвентаризација во согласност со CORINAIR Програма од Конвенцијата за прекуграничен пренос на аерозагадување
 - Подобрување на инвентаризацијата на

загадувачите во воздухот на регионално ниво

- Тематски центар за биодиверзитет:
 - Воспоставување на инвентаризација на природните реткости според CORINBIOTOPS методологијата
 - Воспоставување на ЕМЕРАЛД мрежата во Република Македонија и подготовка за вклучување во НАТУРА 2000 Програмата
- Тематски центар за вода
 - Припрема и учество во WISE мрежата за води (површински и подземни води)
- Тематски центар за просторни информации и анализи
 - Изработка на CORINE LAND COVER 2000 – Инвентар на покриеност на земјината покривка

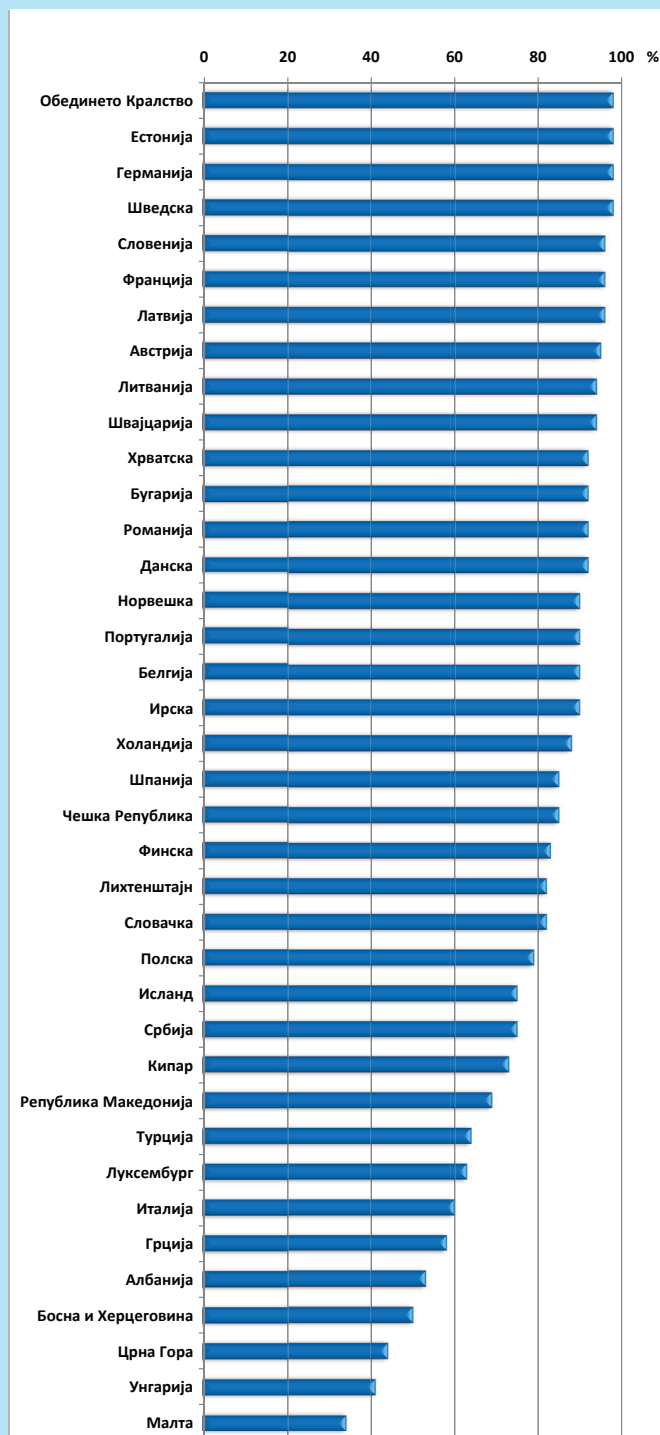
- Изработка на CORINE LAND COVER 2006 – надополнување со кое се евидентираа промените на земјината покривка помеѓу двата проекта

- Меѓу-секторски проекти

- Воспоставување на сет на национални индикатори
- Воспоставување на веб ориентиран национални извештаи за состојбата на животната средина
- Воспоставување на ЕИОНЕТ национална мрежа со опрема

Резултатите дадени во следните прикази се постигнати врз основа на воспоставениот национален систем за известување, којшто треба да се одржува и понатаму да се надградува, со што земјата ќе има можност да ги исполнува обврските за известување кон ЕЕА и кон други релевантни меѓународни организации и договори.

Компаративни резултати за земјите во 2010 година

Историјат на остварувања

Земја	Достигнување 2000 (%)	Достигнување 2001 (%)	Достигнување 2002 (%)	Достигнување 2003 (%)	Достигнување 2004 (%)	Достигнување 2005 (%)	Достигнување 2006 (%)	Достигнување 2007 (%)	Достигнување 2008 (%)	Достигнување 2009 (%)	Достигнување 2010 (%)	Тренд спореден со последната година	
Албанија	0	0	0	17	22	30	45	21	19	31	53	+ 22	↑
Австрија	81	81	97	95	98	98	100	100	100	100	95	- 5	↘
Белгија	31	50	53	58	59	66	69	75	96	92	90	- 2	→
Босна и Херцеговина	18	39	29	34	22	22	53	46	58	56	50	- 6	↘
Бугарија	42	71	69	75	80	89	80	92	96	92	92	0	→
Хрватска	Нема	Нема	Нема	Нема	28	17	48	71	69	78	92	+ 14	↗
Кипар	Нема	Нема	Нема	Нема	Нема	25	63	81	90	90	73	- 17	↓
Чешка Република	38	75	72	68	63	65	68	84	80	85	85	0	→
Данска	81	86	83	85	82	69	63	78	73	94	92	- 2	→
Естонија	54	81	72	80	81	81	90	86	96	96	98	+ 2	→
Финска	61	72	68	79	85	75	73	78	92	85	83	- 2	→
Република Македонија	29	42	54	50	50	69	78	75	75	72	69	- 3	→
Франција	47	53	63	73	79	83	85	89	94	96	96	0	→
Германија	69	64	83	81	67	75	92	78	88	100	98	- 2	→
Грција	50	50	60	52	44	54	50	50	52	58	58	0	→
Унгарија	46	68	56	53	47	80	86	78	66	45	41	- 4	→
Исланд	28	14	36	30	14	56	30	64	73	64	75	+ 11	↗
Ирска	67	61	68	71	65	73	73	81	94	92	90	- 2	→
италија	39	33	65	56	52	59	50	64	67	54	60	+ 6	↗
Латвија	50	66	80	89	94	98	100	97	98	98	96	- 2	→
Лихтенштајн	19	9	61	53	43	64	54	60	57	86	82	- 4	→
Литванија	36	50	47	73	73	83	94	94	85	94	94	0	→
Луксембург	22	36	18	25	14	39	44	34	58	53	63	+ 10	↗
Малта	Нема	Нема	Нема	78	56	63	68	69	86	52	34	- 18	↓
Црна Гора	Нема	Нема	Нема	Нема	17	36	56	0	17	6	44	+ 38	↑
Холандија	58	67	70	69	64	77	79	81	60	77	88	+ 11	↗
Норвешка	64	64	81	75	69	65	78	93	80	85	90	+ 5	↗
Полска	36	53	72	65	50	58	77	69	79	81	79	- 2	→
Португалија	39	33	35	50	20	27	42	64	83	85	90	+ 5	↗
Романија	21	21	47	38	31	11	75	86	96	92	92	0	→
Србија	Нема	Нема	Нема	Нема	17	36	56	60	78	75	75	0	→

Земја	Достигнување											Тренд спореден со последната година	
	2000 (%)	2001 (%)	2002 (%)	2003 (%)	2004 (%)	2005 (%)	2006 (%)	2007 (%)	2008 (%)	2009 (%)	2010 (%)		
Словачка	25	43	63	72	84	85	95	97	91	98	82	- 16	↓
Словенија	50	66	78	88	92	75	96	94	96	94	96	+ 2	→
Шпанија	58	33	55	38	41	52	56	64	63	83	85	+ 2	→
Шведска	47	89	90	90	94	94	96	97	100	100	98	- 2	→
Швајцарија	Нема	Нема	Нема	Нема	Нема	75	39	85	100	97	94	- 3	→
Турција	Нема	Нема	Нема	Нема	Нема	19	17	25	47	64	64	0	→
Обединето Кралство	78	72	83	73	66	82	83	94	65	81	98	+ 17	↑
Просек (Сите земји)	45	53	62	64	57	62	69	73	77	78	80	+ 2	→

Детална анализа на проток на податоци за Република Македонија

Име на проток на податоци	Прогрес 2010
AE1: Податоци за LRTAP	
AE1b: Податоци NEC	Протоколот на податоци е релевантен само за земјите-членки.
AE2: Податоци за UNFCCC	
AE2b: Податоци за GHG во ЕУ	Протоколот на податоци е релевантен само за земјите-членки.
AQ1: Податоци за Eol	
AQ2: Прашалник за квалитет на воздух	Учеството во протекот на податоци за 2010 е доброволно за земјите што не се членки на ЕУ
AQ2b: Месечни податоци за озон и за озон во лето	
CDDA1: Заштитени области	
E-PRTR1: Европски регистар за пренос на загадувачки супстанции	Земјата не учествува во овој протек на податоци
EWN1: Квалитет на реки ¹	
EWN2: Квалитет на езера ¹	
EWN3: Квалитет на подземни води ¹	
EWN4: Квантитет на води	
ME1: Податоци за море	Земјата нема морско крајбрежје
NRTO3: Near real-time ozone data	Земјата не учествува во овој протек на податоци
TE1: CLC-2000 ажурирање	НЕМА
TE2: Контаминација на почва	НЕМА
WISE1: Квалитет на испуштените отпадни води	
WMF1: Објекти во кои се управува со отпад	НЕМА

Перспективата за членство во ЕЕА

Ползувајќи ја отвореноста на ЕЕА за соработка, Министерството за животна средина и просторно планирање, во 1999 година, поднесе формално барање за членство. Интензивната комуникација беше одбележана и со посетата на Извршниот директорот на ЕЕА г-дин. Jimenez Beltran на Република Македонија на почетокот на 1999 година, што беше позитивен сигнал за подготвеноста на ЕЕА да ја прими во своето семејство Република Македонија.

Во 2003 г. во Задар, Хрватска, на состанокот на министрите на земјите од Западен Балкан, поднесено е заедничко барање за членство во ЕЕА.

Во овој контекст, заложбите на Министерството за животна средина и просторно планирање добиваат и поголема политичка тежина што ги надминува димензиите на неговиот делокруг на работа и на неговите основни цели.

СОДРЖИНА

Што е Европската агенција за животна средина – ЕЕА?	4
Управување со ЕЕА	4
Управувачки одбор	5
Биро	5
Извршен директор	5
Научен комитет	5
Што работи ЕЕА?	5
Земјите и EIONET	6
EIONET – пример за успехот	8
Што е SEIS?	11
Тематските центри (ETC)	12
Национални координатори на EIONET- NFP (National Focal Point)	13
Национални референтни центри (NRC)	14
Еколошки стандарди во управувањето со ЕЕА (Environmental Management)	14
Што е ROD?	15
Priority Data Flow – Проток на приоритетни податоци	16
Core Set of Indicators – Основна група на индикатори	16
Меѓународна соработка	17
Партнерите од Европска унија	17
ЕУ Советодавни тела	18
Резултати	18
Соработка на Република Македонија со ЕЕА	19
Дел од успехите на Република Македонија во соработката со ЕЕА	20
Перспективата за членство во ЕЕА.....	25

Министерство за животна средина и просторно планирање
Македонски информативен центар за животна средина

Адреса: бул. Гоце Делчев бб, кат 11, 1000 Скопје
Телефон/факс: 32 20 165
E-mail: info@moepp.gov.mk
<http://www.moepp.gov.mk>